

Сіренченко В. Л.

студент 5-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

СТАЖУВАННЯ МАЙБУТНІХ АДВОКАТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Відповідно до чинного законодавства однією з основних вимог, які ви-суваються до кандидата в адвокати, є проходження стажування. На сьогодні питання проходження стажування є особливо актуальним, оскільки воно має чимало проблем, які виникають під час проходження стажування тому слід запропонувати шляхи їх подолання.

Згідно із п. 1.1 «Положення про організацію та проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю» стажуванням є діяльність із формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих у результаті теоретичної підготовки, особи, яка одержала свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, щодо її готовності самостійно здійснювати адвокатську діяльність з метою отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. Стажистом адвоката може бути особа, яка на день початку стажування має дійсне свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, тобто особи, у яких з моменту складення кваліфікаційного іспиту не минуло 3 роки. (Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, затверджене Рішенням Ради адвокатів України 16 лютого 2013 р. № 81, зі змінами, затвердженими Рішенням Ради адвокатів України 27 вересня 2013 р. № 216. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://unba.org.ua/internships>)

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Відом. Верхов. Ради України. — 2013. — № 27. — Ст. 282.) та «Положення про організацію та проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю» стажування здійснюється у вільний від основної роботи час стажиста протягом шести місяців і обчислюється шляхом сумарного обліку робочого часу стажиста на виконання програми та плану стажування, який має становити не менше 550 годин.

Виходячи із вищезазначеного, можна побачити першу проблему, пов'язану із проходженням стажування — великий обсяг часу стажування. Якщо порахувати кількість годин, яка припадає в середньому на тиждень, то це складає приблизно 23 год. Тобто в день особа має відпрацьовувати 4,5 години (з розрахунку на 5 робочих днів у тижні). Таким чином ми бачимо, що в повному обсязі, якщо кандидат в адвокати працює на основній роботі цілий робочий день (з 8.00 до 17.00 або з 9.00 до 18.00), пройти стажування та набутти практичних знань і навичок не можливо. Таким чином, стажист змушений переводитись на половину ставки або звільнитись з основної роботи. Логічно, що це не найкращий вихід із даної ситуації.

Проте іншою, і для багатьох найголовнішою проблемою є оплата стажування. Оскільки плата за стажування складає 20 мінімальних заробітних плат (27560 гривень станом на листопад 2015 року), які майбутній стажист має заплатити одразу за весь період стажування або в деяких випадках на вимогу стажиста може бути надана розстрочка. Таким чином, якщо у особи не достатнє фінансове становище, то він буде працювати на основній роботі для того, щоб утримувати себе та оплачувати своє стажування.

На мою думку, в даному випадку не беруться до уваги положення

Конституції України. А вони є однозначними — в Україні не може бути жодних обмежень з ознакою майнового стану (стаття 24), держава гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності (стаття 43). Адже погодьтесь, встановлення значних поборів за стажування, коли більшість людей не матиме змоги оплатити вартість таких послуг, — класичний приклад дискримінації.

Міжнародний досвід у цьому питанні є однозначним. Встановлення будь-яких обмежень для майбутніх адвокатів є необґрунтованим. Так, згідно Основних положень про роль адвокатів, прийнятих VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам, обов'язком урядів, професійних асоціацій адвокатів є забезпечення відсутності дискримінації при допущенні осіб до адвокатської практики, у тому числі за ознаками раси, економічного або іншого становища. Отже, в такому випадку потрібно робити вибір — працювати і проходити більш формально стажування або проходити стажування в повному обсязі з набуттям дійсно практичних навичок, але не працювати на основній роботі чи працювати на половину ставки.

Проте, на нашу думку, таких проблем можна було б уникнути шляхом внесення змін до законодавства, а саме виняток звільнення від проходження стажування, що зазначений в ч. 5 ст. 10 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від проходження стажування звільняються особи, які на день звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту мають стаж роботи помічника адвоката не менше одного року за останні два роки, зробити обов'язковою вимогою. Тобто ч. 1 ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» викласти в такій редакції: «Адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, з них на посаді помічника адвоката не менше одного року за останні два роки, склала кваліфікаційний іспит, склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю».

Удосконалення чинного законодавства дозволить вирішити деякі проблемні питання, пов'язані із проходженням стажування особами, що виявили намір стати адвокатами, що у перспективі позитивно вплине на якість надання правової допомоги.